

Sygn. akt II Ca 127/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Henryk Haak
Sędziowie:	SSR del. Mariusz Drygas (spr.) SSO Wojciech Tomalak
Protokolant:	st. sekr. sąd. Jolanta Bąk

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2017r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa T. S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim

z dnia 20 grudnia 2016r. sygn. akt I C 981/16

1. oddala apelację,

2. zasądza od powoda T. S. na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 45 zł (czterdzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSR del. Mariusz Drygas SSO Henryk Haak SSO Wojciech Tomalak

Dnia 6 czerwca 2017 roku

Sygn. akt II Ca 127/17

UZASADNIENIE

Powód T. S. wniósł dwa pozwy, w których domagał się:

I. zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 19.090,76 zł z tytułu niewypłaconej części odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 marca 2016 r. do dnia zapłaty i przyznania kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (I C 1142/16).

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że w dniu 30 stycznia 2016 r. doznała szkody z ubezpieczenia autocasco swojego pojazdu V. (...). Po zgłoszonej szkodzie pozwany, na podstawie sporządzonej kalkulacji, przyznał odszkodowanie w kwocie 16.688,64 zł. Nadto powód wskazał, iż rzeczywisty koszt naprawy, wynikający z prywatnego kosztorysu, wynosi 42.477,70 zł.

II. zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 6.687,30 zł z tytułu bezspornej części odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 marca 2016 r. do dnia zapłaty i przyznania kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (I C 981/16).

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że w dniu 30 stycznia 2016 r. doznała szkody z ubezpieczenia autocasco swojego pojazdu V. (...). Po zgłoszonej szkodzie pozwany sporządził dwie kalkulacje szkody, pierwszą na kwotę 16.688,64 zł, która została przyznana powodowi i drugą, na kwotę 23.375,94 zł. Nadto powód wskazał, że dochodzona pozwem suma stanowi różnicę między bezsporną, w rozumieniu art. 817 § 2 k.c., kwotą 23.375,94 zł, a wypłaconą sumą 16.688,64 zł.

W odpowiedzi na pozwy strona pozwana wniosła o oddalenie powództw i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu podnosząc, że przyznana przez pozwanego kwota wyczerpuje wysokość szkody, a żądane powoda przewyższające tę kwotę jest nieuzasadnione.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2016r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim w sprawie o zapłatę kwoty 6.687,30 zł oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 1), a w sprawie o zapłatę kwoty 19.090,76 zł zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.611,57 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 marca 2016r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zniósł wzajemnie koszty procesu, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 877 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim kwotę 440,54 zł tytułem zwrotu wydatków (pkt 2).

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 30 stycznia 2016r. doszło do uszkodzenia samochodu osobowego stanowiącego własność powoda T. S. m-ki V. (...) o nr rej. (...). W dniu zdarzenia strona powodowa posiadała wykupione u pozwanego ubezpieczenie pojazdu autocasco. W przeprowadzonym postępowaniu likwidacyjnym, na podstawie decyzji z dnia 16 marca 2016r., ubezpieczyciel przyznał kwotę 16.688,64 zł, a następnie sporządził kolejną kalkulację szkody z dnia 22 marca 2016r. wyliczoną na kwotę 23.375,94 zł stanowiącą informację o szkodzie w pojeździe powoda, zastrzegając, że informacja ta stanowi jedyne informację o wysokości ustalonej szkody i nie stanowi oświadczenia o przyjęciu odpowiedzialności. W dniu 1 kwietnia 2016 r. pozwany odebrał wezwanie powoda do zapłaty bezspornej kwoty odszkodowania. Rzeczywisty koszt naprawy samochodu przy zastosowaniu nowych części zamiennych przy stawkach roboczogodziny naprawy stosowanych przez (...) V. wyniósłby 40.877,34 zł, a przy użyciu nowych części zamiennych z grupy (...) i stawkach roboczogodziny naprawy stosowanych przez zakłady specjalistyczne z lokalnego terenu wyniósłby 32.805,44 zł. Natomiast koszt naprawy przy zastosowaniu części zamiennych o porównywalnej jakości z grupy P i stawkach roboczogodziny naprawy stosowanych przez zakłady specjalistyczne z lokalnego terenu stanowiąłby kwotę 27.288,77 zł. Koszt naprawy według nowych oryginalnych części z grupy O (nowe części zamienne według cen V.) i kosztów robocizny przyjętej w zakładach specjalizujących się odbudową pojazdów uszkodzonych na lokalnym rynku wyniósłby 39.220,53 zł. Koszt naprawy samochodu powoda, zgodnie z postanowieniami § 27 ogólnych warunków ubezpieczenia pojazdów autocasco, wyniósłby 27.300,21 zł, a po przedstawieniu faktur za naprawę – 39.220,53 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd I instancji przeprowadził następujące rozważania prawne:

I - w odniesieniu do żądania zasądzenia kwoty 19.090,76 zł.

Dwie podstawowe zasady powszechnego prawa odszkodowawczego ustanawia art. 361 k.c. Pierwsza z nich wyraża się z sformułowaniu, iż dłużnik odpowiada za szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem (§ 1). Druga natomiast ustanawia zasadę pełnego odszkodowania (§ 2), która jednak nie ma charakteru absolutnego. W doktrynie podkreśla się, że art. 361 k.c. ma charakter dyspozytywny. Zgodnie bowiem z § 2 tego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, ale wyłącznie w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy. Stąd kodeksowa zasada pełnego odszkodowania może zostać ograniczona w drodze umowy stron, czego przykładem jest umowa ubezpieczenia mienia. Na tle ubezpieczenia autocasco zasada swobody umów (art. 353¹ k.c.) wyraża się zatem nie tylko w możliwości wyboru rodzaju ubezpieczenia (określenia zakresu samej ochrony ubezpieczeniowej), ale także kontrahenta i – co najistotniejsze – w możliwości umownego kształtowania wzajemnych praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia. Strony tej umowy samodzielnie ustalić mogą zakres odszkodowania ubezpieczeniowego, a więc nie tylko zakres szkody podlegającej wynagrodzeniu w drodze spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego, ale także sposób szacowania uszczerbku podlegającego wynagrodzeniu i tym samym odszkodowania. W świetle przedstawionych zasad Sąd Rejonowy uznał, że ustalona na podstawie opinii biegłego sądowego w oparciu o treść § 27 o.w.u. wartość wydatku koniecznego dla naprawy przedmiotowego pojazdu wynosiła 27.300,21 zł. Pozwany wypłacił poszkodowanemu sumę 16.688,64 zł. Dlatego szkoda strony powodowej zamyka się w kwocie 10.611,57 zł. O odsetkach od tej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. Natomiast o kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c. Z uwagi na to, iż pozwany przegrał proces w 55 %, Sąd zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego i orzekł o kosztach sądowych, na które to koszty złożyły się następujące kwoty: 955 zł z tytułu opłaty sądowej od pozwu oraz 1440,54 zł z tytułu wydatków związanych z dowodem z opinii biegłego sądowego. Strony powinny zatem ponieść koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powód w 45%, a pozwany w 55%. Koszty sądowe wyniosły 2.395,54 zł. Powoda powinny obciążać koszty w kwocie 1.078 zł (2395,54 zł × 45%), skoro jednak faktycznie poniósł koszty w kwocie 1.955 zł (955 zł z tytułu opłaty sądowej od pozwu i 1.000 zł tytułem zaliczki na wydatek związany z dowodem z opinii biegłego), należy mu się zwrot kwoty 877 zł (1.955 zł – 1.078 zł), którą Sąd zasądził na jego rzecz od pozwanego. A mając na uwadze art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623) Sąd nakazał pobrać od pozwanego kwotę 440,54 zł na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim stanowiącą brakującą i niepokrytą z uiszczonej zaliczki część przyznanego wynagrodzenia biegłego.

II - w odniesieniu do żądania zasądzenia 6.687,30 zł.

Strona powodowa podstawę zasądzenia kwoty 6.687,30 zł upatruje w treści art. 817 § 2 zd. 2 k.c., zgodnie z którym bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1 (30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku). Stanowi ona różnicę kwoty 23.375,94 zł podanej w informacji o szkodzie w pojeździe powoda i kwoty otrzymanego odszkodowania w wysokości 16.688,64 zł. Zatem istota sporu sprowadza się do znaczenia frazy „bezsporną część świadczenia”, a ściślej do wykładni słowa „bezsporna”. Tym samym należy dokonać wykładni językowej, a w jej ramach odwołać się w szczególności do dyrektywy interpretacyjnej – dyrektywy języka potocznego. W powszechnym rozumieniu pojęcie „bezsporny” rozumie się jako „nie budzący wątpliwości, nie wywołujący sprzeciwu, niezaprzeczony, pozadyskusyjny”. Zatem wyrażeniu "bezsporny" przypisać należy znaczenie potoczne, w którym oznacza ono po prostu nie wywołujący sprzeciwu, niezaprzeczony. W rozpoznawanej sprawie zachowanie strony pozwanej jednoznacznie wskazuje, iż niekwestionowana była tylko kwota 16.688,64 zł wypłacona na rachunek bankowy prowadzony przez I. Sp. J., której to spółki rachunek powód wskazał jako właściwy do wypłaty odszkodowania. Nadto sporządzona kolejna kalkulacja szkody z dnia 22 marca 2016r. wyliczona na kwotę 23.375,94 zł, stanowiąca informację o szkodzie w pojeździe powoda zastrzegając, że stanowi jedyne informację o wysokości ustalonej szkody i nie jest oświadczeniem o przyjęciu odpowiedzialności. Została ponadto wysłana do powoda przez podmiot, w stosunku do którego strona powodowa, nie wykazała, że jest w ogóle uprawniona do składania wiążących w imieniu pozwanego oświadczeń woli. Także zgodnie z treścią pisma pozwanego do I. Sp. J. z dnia 15 kwietnia 2016 r., w którym zwrócono się do w/w podmiotu o przekazanie wypłaconej kwoty bezspornej bezpośrednio na rachunek bankowy

powoda, niekwestionowaną była kwota 16.688,64 zł. Na rozprawie w dniu 20 grudnia 2016 r. T. S. potwierdził, że w odpowiedzi na powyższe pismo I. Sp. J. przelał na jego konto kwotę 16.688,64 zł. Zatem zachowanie pozwanego jednoznacznie wskazuje, że bezsporna była tylko kwota przyznana decyzją z dnia 16 marca 2016 r. tj. 16.688,64 zł.

Sąd Rejonowy uznał więc, że przesłanka z art. 817 § 2 zd. 2 k.c. nie została spełniona i dlatego oddalił powództwo. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2016 r. poz. 1668). Z uwagi na to, iż powód przegrał proces w całości ciąży na nim obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwanego, na które to koszty złożyły się następujące kwoty: 2400 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego stronę pozwaną i 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok w części, to jest co do całości rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1. Powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa nie zmieniła podstawy faktycznej domagania się zasądzenia od strony pozwanej kwoty 6.687,30 zł,
2. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, a to informacji o wysokości szkody częściowej w pojeździe z dnia 22 marca 2016r.
3. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 98 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa przegrała spór w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 6.687,30 zł

W oparciu o te zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku w punkcie 1 poprzez nadanie mu następującego brzmienia:

1.1 oddala powództwo o zapłatę kwoty 6.687,30 zł

1.2 zasądza od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w wysokości 2.752 zł, w tym kwotę 2.417 zł tytułem zawrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż nie kwestionuje tego, że do dopłaty do jego odszkodowania pozostaje kwota 10.611,57 zł, natomiast kwestionuje sposób zasądzenia tej kwoty dokonany przez Sąd w zaskarżonym wyroku. Zdaniem skarżącego, Sąd I instancji winien w odniesieniu do pierwszego roszczenia zasądzić je w całości, to jest co do kwoty 6.687,30 zł, natomiast w odniesieniu do drugiego, zasądzić je w części, to jest co do kwoty 3.924,27 zł. Konsekwencją tego byłoby inne rozstrzygnięcie o kosztach procesu, aniżeli zawarte w zaskarżonym wyroku. Zdaniem skarżącego, Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż strona powodowa nie dokonała zmiany podstawy faktycznej żądania zasądzenia kwoty 6.687,30 zł. Istotnie, początkowo w pozwie powód domagał się zasądzenia tej kwoty jako bezspornej w rozumieniu art. 817 § 2 k.c., niemniej jednak po złożeniu przez pozwanego odpowiedzi na pozew, powód zmienił stanowisko i domagał się zasądzenia tej kwoty tytułem odszkodowania. Wprost zostało to wskazane w piśmie procesowym z dnia 31 maja 2016r., w którym pełnomocnik powoda złożył wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny szacowania szkód w pojazdach mechanicznych, na okoliczność wysokości doznanej szkody. W tej sytuacji okoliczność, że informacja o wysokości szkody zawarta w wiadomości poczty elektronicznej, a wskazująca, że wynosi ona 23.375,94 zł, nie mogła mieć znaczenia dla oceny, czy chodzi o bezsporną część odszkodowania, czy też nie. Powód przecież złożył wniosek dowodowy mający na celu wykazanie wysokości szkody co do obu połączonych postępowań. W konsekwencji, skoro powód wykazał, jaką szkodę poniósł, to Sąd I instancji winien zasądzić w ramach pierwszego powództwa pełną kwotę, a w ramach drugiego, różnicę wynoszącą 3.924,27 zł. Niezależnie od powyższego skarżący zarzucił, iż Sąd I instancji dowolnie ocenił dowód w postaci informacji o wysokości szkody częściowej w pojeździe. Do informacji tej dołączono kosztorys z dnia 22 marca 2016r., na podstawie którego ustalono łączną wysokość szkody na kwotę 23.375,94 zł. Informacja ta zawierała logo pozwanego, wszystkie dane rejestracyjne oraz informację, że rozmiar odszkodowania może ulec zmianie w stosunku do wyżej ustalonej wartości szkody, jeżeli w toku

dalszych czynności likwidacyjnych zostaną ustalone okoliczności rozszerzające lub ograniczające odpowiedzialność odszkodowawczą ubezpieczyciela zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Tymczasem Sąd I instancji ograniczył się wyłącznie do stwierdzenia, że informacja ta stanowi informację o wysokości ustalonej szkody i nie stanowi oświadczenia o przyjęciu odpowiedzialności. Sąd nie odniósł się do tego, że w toku dalszego postępowania likwidacyjnego, podana wysokość szkody mogła ulec zmianie wyłącznie w razie ustalenia okoliczności rozszerzających lub ograniczających odpowiedzialność ubezpieczyciela zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Dowód ten zatem – gdyby został ceniony swobodnie – miał inne znaczenie, aniżeli nadane mu przez Sąd I instancji. Na etapie postępowania likwidacyjnego czynił on zadość potocznemu pojęciu bezsporności. Ponadto uzasadniał przyjęcie przez powoda i jego pełnomocnika, iż pozwany uchyła się od zapłaty odszkodowania ustalonego w toku postępowania likwidacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za własne ustalenia faktyczne i motywy rozstrzygnięcia przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu dowolnej oceny dowodu w postaci (...) o wysokości szkody częściowej w pojeździe” należy stwierdzić, iż formułując go pozwany pomija literalną treść dokumentu, zgodnie z którą pismo to stanowiło wyłącznie informację wynikającą ze sporządzonego kosztorysu o wysokości szkody i nie zawierało oświadczenia o przyjęciu odpowiedzialności za tak ustaloną szkodę. Stąd też kwota określona w tymże dokumencie nie może być traktowana jako bezsporna w rozumieniu art. 817 § 2 k.c. - przy uwzględnieniu wykładni tegoż pojęcia dokonanej przez Sąd I instancji. Tylko zatem suma pieniężna przyznana decyzją z dnia 16 marca 2016r. i rzeczywiście wypłacona spełniała kryterium kwoty bezspornej.

Nie można również zgodzić się z zarzutem nieuwzględnienia przez Sąd I instancji rzekomo dokonanej zmiany podstawy faktycznej domagania się zasądzenia kwoty 6.687,30 zł. Już poczynając od wniesienia pozwu powód domagał się jej zasądzenia jako kwoty bezspornej w rozumieniu art. 817 § 2 k.c. i brak przesłanek do przyjęcia zmiany stanowiska w powyższym zakresie. W szczególności, wbrew zarzutowi apelacji, treść pisma z dnia 31 maja 2016r. nie upoważnia do uznania, by nastąpiła sugerowana przez powoda modyfikacja, przeciwnie w piśmie tym powód wprost wskazuje, iż dochodzi „bezzspornej części odszkodowania, wynikającej z kosztorysów wykonanych na rzecz pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego”. Złożenie w tymże piśmie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny szacowania szkód w pojazdach mechanicznych wynikało zaś z faktu, iż do wspólnego rozpoznania połączona została sprawa o zasądzenie także tej części roszczenia, którą powód uważał za sporną. W każdym zaś razie, samo złożenie takiego wniosku nie może zostać potraktowane jako dorozumiana choćby zmiana podstawy faktycznej powództwa, zwłaszcza w przypadku reprezentowania strony przez fachowego pełnomocnika. W tej sytuacji Sąd Rejonowy nie mógł – bez narażenia się na zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. – zasądzić od strony pozwanej w ramach pierwszego powództwa kwoty 6.687,30 zł, a w ramach drugiego 3.924,27 zł. Pozostawałoby to w sprzeczności z wolą powoda jednoznacznie wyrażoną w pozwach co do tego, jakiego świadczenia domaga się w każdym z nich.

Konsekwencję uznania za prawidłowe rozstrzygnięcia co do meritum stanowi nieuwzględnienie zarzutu naruszenia art. 98 § 1 k.p.c. Za przegrywającego uznaje się bowiem powoda, którego żądanie nie zostało uwzględnione. Winien on w świetle powołanego przepisu zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu, o czym zasadnie orzekł Sąd I instancji w punkcie 1.2 zaskarżonego wyroku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. należało oddalić wniesioną apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzoną kwotę składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości 45 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 1 w związku § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (Dz. U. poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym po dacie zakończenia postępowania przed Sądem I instancji.

SSO Wojciech Tomalak SSO Henryk Haak SSR del. Mariusz Drygas